

Фізична культура загалом є специфічною формою прояву таких фізичних якостей як спритність, швидкість, сила, витривалість та інші. Вони надають специфічний вплив на розвиток здібностей до рухової творчості, а, отже, мають тісний зв'язок з рівнем розвитку інтелекту і духовних якостей особистості. В процесі систематичних занять фізичною культурою і спортом здійснюється глибокий зв'язок фізичного виховання з моральним, розумовим і естетичним, оскільки духовні якості людини, її моральні принципи розкриваються повніше.

Здібності, що формуються у процесі занять фізичною культурою, соціального спілкування та наукового пізнання, стають необхідними компонентами та найважливішою умовою розвитку молоді людини і різних видів її суспільної діяльності. Сутність процесу виховання тісно пов'язана з соціально-гуманістичними цінностями фізичної культури особистості й полягає в планомірному і систематичному розвитку позитивних якостей у молодих людей, особливо студентства.

Висновки. Формування особистості молоді людини в сучасному світі – це створення цілісного підходу до власного життя і визначення напрямку своєї діяльності. Молодь сьогодні переживає процес соціалізації та виховання в умовах постійних змін, коли вибір орієнтацій пов'язаний з набуттям нових життєвих поглядів та досвіду. Сучасна фізична культура багата за змістом і складна за своєю структурою, в ній закладені величезні можливості для соціально-гуманістичного виховання молоді людини.

Література

1. Данилко М. Тенденції розвитку вищої освіти у галузі фізичного виховання і спорту / М. Данилко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – № 2-3. – С. 49–52.
2. Пономарева Т.А. Физическая культура и спорт в системе ценностных ориентаций учащейся молодежи / Т.А. Пономарева // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 5. – С. 68–69.
3. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: (теоретико-методологічний аспект) : [монографія] / Л.П. Сущенко. – Запоріжжя : ЗДУ, 2003. – 442 с.

С.П. Яланська, д. психолог. н., професор
*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

ЕКОПСИХОЛОГІЧНА ПОВЕДІНКА МОЛОДІ ЯК УМОВА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

В умовах сучасних суспільних змін беззаперечним є завдання виховання морально, соціально, духовно, фізично здорової людини, формування особистості з екологічною свідомістю, екопсихологічною поведінкою. Повноцінний здоровий спосіб життя людини, психологічне,

психічне, фізичне здоров'я не можна розглядати поза зв'язком з навколишнім інформаційним, сімейним, громадським середовищем, без відчуття гармонії з природою. На основі психологічного аналізу проблеми екопсихологічної поведінки молоді як умови здорового способу життя людини визначено дослідження різних науковців.

С. Дерябо та В. Ясвін відзначають, що особистість з екологізованим мисленням, екологічною свідомістю, характеризує непрагматична взаємодія з оточуючим, природним середовищем [1].

В. Пантюк на основі розгляду питання формування екологічної свідомості у студентів гуманітарного профілю в процесі навчання у вищій школі (Білорусія) описує результати дослідження суб'єктивного ставлення студентів до природи на різних курсах навчання. Отримані результати свідчать про переважання когнітивного і естетичного типів мотивації взаємодії з природними об'єктами і низькодомінантне суб'єктивне ставлення до природи [3]. Д. Дубиніною здійснено емпіричне дослідження вікового аспекту екологічної свідомості (Україна). Результати емпіричного дослідження свідчать про домінування колаборативної екодиспозиції у досліджуваних. Було виявлено, що у підлітків домінують я-цінності, у юнаків – екологічні цінності, у дорослих та людей похилого віку – моральні та соціальні цінності [2]. У дослідженні взяли участь 96 студентів І-х курсів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, які вивчають природничі дисципліни. Виявлення мотивації екопсихологічної поведінки студентів було здійснено за допомогою методики «Альтернатива» за В. Ясвіним, С. Дерябо.

Отримані результати представлено у табл. 1. З табл. 1 зрозуміло, що за типом мотивації респондентів: когнітивний тип переважає у 36,2 %; естетичний тип переважає у 21,6%; прагматичний тип мотивації у 17,6%; практичний – у 13,0%; прагматично-практичний, прагматично-естетичний і прагматично-когнітивний тип мотивації характерний для 5,2%; естетично-когнітивний тип мотивації у 6,4% респондентів.

Таблиця 1

Результати дослідження мотивації екопсихологічної поведінки студентів за методикою «Альтернатива» В. Ясвіна, С. Дерябо

Тип мотивації (m)	Когнітивний	Естетичний	Прагматичний	Практичний	Прагматично-практичний	Прагматично-естетичний	Прагматично-когнітивний	Естетично-когнітивний
Кількість респондентів у % (x)	36,2	21,6	17,6	13,0	5,2		6,4	

Отже, на основі діагностики провідного типу мотивації взаємодії з природними об'єктами переважає когнітивний та естетичний тип у

респондентів, коли для них природні об'єкти є суб'єктами, що володіють власною самоцінністю [4].

За результатами теоретичного аналізу проблеми, проведеної методики «Альтернатива» за В. Ясвіним, С. Дерябо (у дослідженні взяли участь 96 студентів I-х курсів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, які вивчають природничі дисципліни) з'ясовано, що провідними типами мотивації взаємодії з природними об'єктами є когнітивний та естетичний тип у респондентів, коли для них природні об'єкти є суб'єктами, що володіють власною самоцінністю.

Таким чином, екопсихологічна поведінка молоді є умовою здорового способу життя, а, отже, є запорукою відчуття гармонії з природнім, навколишнім середовищем.

Література

1. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология. – Ростов-на-Дону / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин: Феникс, 1996. – 480 с.
2. Дубиніна Д. Е. Емпіричне дослідження екологічної свідомості / Дубиніна // Актуальні проблеми психології. Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць. Т. 7. Екологічна психологія. Вип. 20 ; Ч. 1 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; [редкол.: Максименко С. Д., Чепелева Н. В., Балл Г.О. та ін.] ; за ред.: С. Д. Максименка. - Київ : [б. в.], 2009. – С. 114-117.
3. Пантюк И. В. Типы мотивации взаимодействия с природными объектами студентов гуманитарного профиля / И. В. Пантюк // Экология субъективной сферы личности: Коллективная монография /отв.редактор Т. Н. Разуваева. – Белгород:ИД «Белгород» НИУ «БелГУ», 2016. - С.259-265.
4. Yalanska S. Psychodidactics of Ecopsychological Educational Environment Design /Svitlana Yalanska, Olena Ilchenko// Science and Education. – 2018. – Issue 5-6. – P. 96-101.